Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

14. března 2024*

„Nesplnění povinnosti státem – Článek 258 SFEU – Směrnice (EU) 2018/1972 – Evropský kodex pro elektronické komunikace – Neprovedení a nesdělení opatření k provádění – Článek 260 odst. 3 SFEU – Návrh na uložení povinnosti zaplatit paušální částku a penále – Kritéria pro stanovení výše sankce“

Ve věci C-439/22,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU a čl. 260 odst. 3 SFEU, podaná dne 5. července 2022

Evropská komise, zástupci: U. Małecka, L. Malferrari, E. Manhaeve a J. Samnadda, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Irsku, zástupci: M. Browne, A. Joyce, M. Lane a D. O’Reilly, jako zmocněnci, ve spolupráci s: S. Brittain, BL,

žalovanému,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: J.-C. Bonichot, vykonávající funkci předsedy senátu, S. Rodin a L. S. Rossi (zpravodajka), soudci,

generální advokátka: T. Ćapeta,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: angličtina.

Rozsudek

1 Evropská komise se svou žalobou domáhá, aby Soudní dvůr:

– určil, že Irsko tím, že nepřijalo všechny právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (Úř. věst. 2018, L 321, s. 36), nebo v každém případě tím, že tyto předpisy Komisi nesdělilo, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 124 odst. 1 této směrnice;

– uložil Irsku povinnost zaplatit Komisi paušální částku vypočtenou na základě denní částky ve výši 5 544,9 eura, přičemž minimální paušální částka činí 1 376 000 eur;

– pokud nesplnění povinností uvedené v první odrážce bude pokračovat až do vyhlášení rozsudku v projednávané věci, uložil Irsku povinnost zaplatit Komisi denní penále ve výši 24 942,9 eura, a to ode dne tohoto vyhlášení do dne, kdy tento členský stát splní povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice 2018/1972, a

– uložil Irsku náhradu nákladů řízení.

Právní rámec

2 V bodech 2 a 3 odůvodnění směrnice 2018/1972 je uvedeno:

„(2) Fungování pěti směrnic, jež jsou součástí platného předpisového rámce pro sítě a služby elektronických komunikací […] je Komisí pravidelně přezkoumáváno, zejména za účelem zjištění, zda je třeba směrnice změnit s ohledem na vývoj technologií a trhu.

(3) Ve svém sdělení ze dne 6. května 2015 o strategii pro jednotný digitální trh pro Evropu Komise uvedla, že se její přezkum telekomunikačního rámce zaměří na opatření, jejichž cílem je stimulace investic do vysokorychlostních širokopásmových sítí, konzistentnější přístup k politice a správě rádiového spektra založený na vnitřním trhu, zajištění podmínek pro skutečný vnitřní trh tím, že se odstraní roztříštěnost předpisů, zabezpečení účinné ochrany spotřebitelů, nastolení rovných podmínek pro všechny účastníky trhu, jednotné uplatňování pravidel a zavedení účinnějšího regulačního institucionálního rámce.“

3 V článku 1 této směrnice, nadepsaném „Předmět, oblast působnosti a účel“, je stanoveno:

„1. Tato směrnice vytváří harmonizovaný rámec pro regulaci sítí elektronických komunikací, služeb elektronických komunikací, přiřazených zařízení a přiřazených služeb a určitých aspektů koncových zařízení. Stanoví úkoly vnitrostátních regulačních orgánů a případně jiných příslušných orgánů a zavádí soubor postupů s cílem zajistit harmonizované uplatňování předpisového rámce v celé [Evropské unii].

2. Tato směrnice má tyto cíle:

a) zavést vnitřní trh v oblasti sítí a služeb elektronických komunikací, který vede k zavedení a využívání sítí s velmi vysokou kapacitou, dosažení udržitelné hospodářské soutěže, interoperability služeb elektronických komunikací, přístupnosti a bezpečnosti sítí a služeb a k výhodám pro koncové uživatele; a

b) zajistit poskytování cenově dostupných, veřejně dostupných služeb v dobré kvalitě v celé Unii prostřednictvím účinné hospodářské soutěže a možnosti výběru, řešit okolnosti, za nichž trh nenaplňuje uspokojivě potřeby koncových uživatelů, včetně osob se zdravotním postižením, aby měly přístup ke službám za stejných podmínek jako ostatní, a stanovit nezbytná práva koncových uživatelů.

[…]“

4 V článku 124 uvedené směrnice, nadepsaném „Provedení“, je v odstavci 1 stanoveno:

„Členské státy přijmou a zveřejní do 21. prosince 2020 právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí. Znění těchto předpisů neprodleně sdělí Komisi.

Členské státy budou tyto předpisy používat od 21. prosince 2020.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Musí rovněž obsahovat prohlášení, že odkazy ve stávajících právních a správních předpisech na směrnice zrušené touto směrnicí se považují za odkazy na tuto směrnici. Způsob odkazu a znění prohlášení si stanoví členské státy.“

Postup před zahájením soudního řízení a řízení před Soudním dvorem

5 Vzhledem k tomu, že Komise neobdržela od Irska žádné sdělení o právních a správních předpisech podle článku 124 směrnice 2018/1972, které měl tento členský stát přijmout, aby dosáhl souladu s uvedenou směrnicí, zaslala uvedenému členskému státu dne 3. února 2021 výzvu dopisem a vyzvala jej, aby předložil své vyjádření.

6 Dne 7. dubna 2021 irské orgány na tento dopis odpověděly a vysvětlily, že byl zahájen proces provedení směrnice 2018/1972 do irského práva a že se pracuje na opatřeních k jejímu provedení.

7 Vzhledem k tomu, že irské orgány neposkytly informace o harmonogramu nebo datu provedení této směrnice, zaslala Komise dne 23. září 2021 Irsku odůvodněné stanovisko, v němž je požádala, aby tomuto stanovisku vyhovělo do 23. listopadu 2021.

8 Dopisem ze dne 22. listopadu 2021, doplněným dopisem ze dne 26. listopadu 2021, požádaly irské orgány o prodloužení lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku. Komise stanovila novou lhůtu na 23. února 2022.

9 Dne 22. února 2022 odpověděly irské orgány na odůvodněné stanovisko a odkázaly na nepředvídatelnost irského legislativního harmonogramu, aby odůvodnily, proč nelze s jistotou předvídat datum provedení směrnice 2018/1972. Uvedené orgány nicméně upřesnily, že v dubnu 2022 mají v úmyslu předat Oireachtas (Irský parlament) část opatření k jejímu provedení.

10 Komise, která měla za to, že Irsko nepřijalo opatření nezbytná pro dosažení souladu s uvedenou směrnicí, rozhodla dne 6. dubna 2022 o tom, že podá Soudnímu dvoru projednávanou žalobu.

11 Dne 5. července 2022 podala Komise projednávanou žalobu.

12 Irsko ve své žalobní odpovědi ze dne 16. září 2022 požádalo Soudní dvůr, aby mu uložil povinnost zaplatit paušální částku, pokud Irsko neprovede směrnici 2018/1972 do tří měsíců ode dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci.

13 V duplice ze dne 2. prosince 2022 Irsko opravilo svá návrhová žádání a navrhuje Soudnímu dvoru, aby pro případ, že by měl za to, že ke dni jednání v projednávané věci tento členský stát provedl směrnici 2018/1972 v plném rozsahu:

– určil, že již není důvodné rozhodovat o návrhu na uložení povinnosti Irsku zaplatit penále, a

– konstatoval, že rovněž není třeba rozhodovat o návrhu na uložení povinnosti Irsku zaplatit paušální částku, neboť Irsko z právního hlediska údajně nemůže provést tuto směrnici v souladu se svou ústavou před rozsudkem Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) ze dne 6. dubna 2021 ve věci Zalewski v. Adjudication Officer (dále jen „rozsudek Zalewski“), nebo podpůrně, že obtíže, jimž Irsko v souvislosti s provedením uvedené směrnice čelí, nejsou přičitatelné Irsku, a že by je Soudní dvůr měl zohlednit při výpočtu výše jakékoli paušální částky, jež může být uložena.

14 Dne 2. prosince 2022 byla ukončena písemná část řízení v projednávané věci.

15 Podáním ze dne 5. července 2023 Irsko informovalo Soudní dvůr, že dne 16. června 2023 sdělilo Komisi opatření, o nichž má za to, že jejich prostřednictvím provedlo celou směrnici 2018/1972 s výjimkou jejího článku 110, který by měl být podle tohoto členského státu proveden co nejdříve.

16 Dne 3. října 2023 předložila Komise své vyjádření v tomto ohledu a upravila svá návrhová žádání.

17 Komise je toho názoru, že dotčená opatření ještě nezajišťují úplné provedení směrnice 2018/1972, neboť jimi není proveden její článek 110, a že k tomu, aby toto provedení mohlo být považováno za úplné, jí musí být oznámena opatření provádějící tento článek 110.

18 S ohledem na pokrok, který Irska dosáhlo v provádění této směrnice, Komise nicméně rovněž upravila svá návrhová žádání týkající se peněžitých sankcí.

19 Pokud jde o paušální částku, Komise snížila koeficient závažnosti a navrhuje, aby Soudní dvůr uplatnil paušální částku ve výši 4 944 500 eur za období, které začíná dnem následujícím po dni uplynutí lhůty k provedení této směrnice, tedy 22. prosince 2020, a končí dnem 8. června 2023, a paušální částku na základě denní částky 1 100 eur pro období od vstupu opatření uvedených v bodě 15 tohoto rozsudku v platnost, tedy od 9. června 2023, do ukončení protiprávního jednání, nebo, pokud nebude uvedené jednání ukončeno, do dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci.

20 Pokud jde o penále, Komise nyní navrhuje, aby Soudní dvůr uložil denní penále ve výši 4 950 eur až do dne, kdy Irsko v plném rozsahu splní povinnosti stanovené v čl. 124 odst. 1 směrnice 2018/1972.

21 Dne 27. října 2023 předložilo Irsko své vyjádření k upraveným návrhovým žádáním Komise. V tomto vyjádření v podstatě pouze zopakovalo argumenty na svou obhajobu, a zejména argument týkající se nemožnosti provést směrnici 2018/1972 před datem vyhlášení rozsudku Zalewski.

22 Dne 29. listopadu 2023 Irsko vyrozumělo Soudní dvůr o tom, že téhož dne přijalo opatření provádějící článek 110 směrnice 2018/1972, a má tedy za to, že tuto směrnici provedlo do svého vnitrostátního práva v plném rozsahu. Tvrdí, že za těchto podmínek již není uložení penále odůvodněné.

23 Dopisem ze dne 14. prosince 2023 si Komise vyhradila možnost sdělit Soudnímu dvoru výsledek svého posouzení těchto opatření, jakož i případné důsledky pro svá návrhová žádání směřující k uložení sankcí tomuto členskému státu.

24 Podáním ze dne 2. února 2024 vyrozuměla Komise Soudní dvůr, že provedení směrnice 2018/1972 Irskem lze považovat za dokončené ke dni 1. prosince 2023 a vzala částečně zpět svou žalobu tím, že upustila od svého návrhu na uložení penále tomuto členskému státu, a upřesnila svá návrhová žádání, jimiž se domáhá, aby byla tomuto členskému státu uložena povinnost zaplatit paušální částku, a to v navrhované výši 5 137 000 eur.

25 Dne 12. února 2024 předložilo Irsko své vyjádření k částečnému zpětvzetí a k upraveným návrhovým žádáním Komise.

K žalobě

K nesplnění povinnosti podle článku 258 SFEU

Argumentace účastníků řízení

26 Komise připomíná, že podle čl. 288 třetího pododstavce SFEU jsou členské státy povinny přijmout opatření nezbytná k zajištění provedení směrnic ve svém vnitrostátním právním řádu ve lhůtách stanovených těmito směrnicemi a neprodleně sdělit tato opatření Komisi.

27 Komise konkrétně uvádí, že podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku.

28 V projednávané věci přitom Irsko ke dni uplynutí této lhůty, ba dokonce ani ke dni podání projednávané žaloby ještě nepřijalo opatření nezbytná k provedení směrnice 2018/1972 ve svém vnitrostátním právu a každopádně je nesdělilo Komisi.

29 Podle Komise Irsko ve skutečnosti nezpochybňuje nesplnění povinnosti, které je jí vytýkáno, neboť se pouze dovolává praktických a vnitrostátních okolností, aby toto nesplnění povinností odůvodnilo. Podle Komise však neprovedení této směrnice ve lhůtě, jež je v ní stanovena, nelze odůvodňovat takovými okolnostmi.

30 Irsko uznává, že nepřijalo předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí 2018/1972 před datem pro její provedení, stanoveným uvedenou směrnicí.

31 Irsko nicméně upřesňuje, že jeho vláda schválila návrh zákona o právní úpravě komunikací (dále jen „návrh zákona“), který měl irský parlament projednat na podzim roku 2022 a jenž částečně provádí uvedenou směrnici, a dále, že předložilo rovněž *statutory instrument* (podzákonný právní předpis) SI č. 444 z roku 2022, který byl podepsán a vyhlášen a který se má použít od okamžiku vstupu návrhu zákona v platnost. Irsko uvedlo, že konečné znění návrhu zákona a podzákonného právního předpisu bude zveřejněno do 30. září 2022 a že zákon bude pravděpodobně vyhlášen nejpozději do konce roku 2022.

32 Irsko k odůvodnění opoždění uvádí, že rozsudkem Zalewski Supreme Court of Ireland (Nejvyšší soud) rozhodl, že se Workplace Relations Commission (komise pro pracovněprávní vztahy, Irsko), orgán s pravomocí pro řešení pracovněprávních sporů v Irsku, podílí na výkonu soudní moci v souladu s článkem 37 ústavy Irska. Supreme Court (Nejvyšší soud) se tím zásadním způsobem odklonil od své předchozí judikatury.

33 Nezbytnost přizpůsobit návrh zákona tomu, aby byly splněny nové ústavní požadavky, jež se uplatňují na orgány pověřené výkonem spravedlnosti, vyplývající z uvedeného rozsudku, tak byla podle Irska hlavním důvodem opoždění při vypracovávání tohoto návrhu zákona. Uvedený rozsudek totiž značně rozšířil počet pravomocí, u nichž se má za to, že podle irského ústavního práva spadají pod výkon spravedlnosti, takže orgány, které byly dříve považovány za orgány mající výlučně správní nebo regulační pravomoci, mohou být považovány za orgány, jež se podílejí na výkonu spravedlnosti v rámci výkonu některých svých správních rozhodovacích pravomocí, zejména těch, jež vyžadují, aby v řízeních rozhodovaly o právech jednotlivců.

34 Za těchto podmínek lze opoždění Irska při provedení směrnice 2018/1972 podle něj přičítat především značnému úsilí, které bylo vynaloženo s cílem zajistit provedení této směrnice, které bude v souladu s novými ústavními požadavky, jež vyvstaly po uplynutí lhůty k provedení uvedené směrnice. Mimoto splnění této lhůty by údajně znemožnilo, aby byl zohledněn rozsudek Zalewski, čímž by mohla být konstatována protiprávnost způsobu, jakým Irsko uvedenou směrnici provedlo.

Závěry Soudního dvora

35 Podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat podle stavu, v němž se dotčený členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a změny, ke kterým došlo následně, nemůže brát Soudní dvůr v úvahu [rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 15 a citovaná judikatura].

36 Soudní dvůr mimoto opakovaně judikoval, že pokud směrnice výslovně stanoví povinnost členských států zajistit, aby opatření nezbytná k jejímu provedení obsahovala odkaz na tuto směrnici nebo byl takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení, je v každém případě nezbytné, aby členské státy přijaly zvláštní akt k provedení předmětné směrnice [rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích) – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 16 a citovaná judikatura].

37 V projednávané věci uplynula lhůta pro odpověď na odůvodněné stanovisko, která byla Komisí prodloužena, dne 23. února 2022. Skutečnost, zda došlo či nedošlo k tvrzenému nesplnění povinnosti, je tedy třeba posuzovat s ohledem na stav vnitrostátních právních předpisů platných k tomuto dni [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 17 a citovaná judikatura].

38 V tomto ohledu je nesporné, že Irsko k uvedenému dni nepřijalo opatření nezbytná k zajištění provedení směrnice 2018/1972, a tudíž taková opatření Komisi ani nesdělilo.

39 K odůvodnění, proč nesplnilo své povinnosti, se Irsko dovolává nezbytnosti zohlednit nové ústavní požadavky, jež se uplatňují na orgány pověřené výkonem spravedlnosti, vyplývající z rozsudku Zalewski, v jejichž důsledku je legislativní postup složitější.

40 Takový argument nicméně nemůže odůvodnit nesplnění povinnosti vytýkané Komisí.

41 Údajná složitost vnitrostátního legislativního postupu provedení směrnice 2018/1972 totiž nemůže být relevantní, jelikož podle ustálené judikatury praxe nebo situace ve vnitrostátním právním řádu členského státu nemohou odůvodnit nedodržení povinností a lhůt vyplývajících z unijních směrnic, a tudíž ani jejich opožděné nebo neúplné provedení [rozsudek ze dne 13. ledna 2021, Komise v. Slovinsko (MiFID II), C-628/18, EU:C:2021:1, bod 79 a citovaná judikatura].

42 Je proto třeba určit, že Irsko tím, že ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku nepřijalo právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí 2018/1972, a tudíž tím, že tyto předpisy Komisi nesdělilo, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 124 odst. 1 této směrnice.

K návrhům podaným podle čl. 260 odst. 3 SFEU

K návrhu na uložení povinnosti platit denní penále

43 Jak bylo uvedeno v bodě 24 tohoto rozsudku, Komise podáním ze dne 2. února 2024 uznala, že provedení směrnice 2018/1972 Irskem lze považovat za dokončené ke dni 1. prosince 2023, a vzala tedy svůj návrh na uložení penále zpět.

44 Za těchto okolností již není namístě o tomto návrhu rozhodovat.

K návrhu na uložení povinnosti zaplatit paušální částku

– *Argumentace účastníků řízení*

45 Komise ve své žalobě předně tvrdí, že směrnice 2018/1972 byla přijata řádným legislativním postupem, a spadá tedy do působnosti čl. 260 odst. 3 SFEU, a dále uvádí, že nesplnění povinností stanovených v článku 124 této směrnice Irskem z toho důvodu, že jí tento členský stát nesdělil ustanovení k provedení této směrnice, zjevně představuje nesdělení opatření provádějících uvedenou směrnici ve smyslu čl. 260 odst. 3 SFEU.

46 Komise připomíná, že v bodě 23 svého sdělení 2011/C 12/01, nazvaného „Provádění čl. 260 odst. 3 Smlouvy o fungování EU“ (Úř. věst. 2011, C 12, s. 1) (dále jen „sdělení z roku 2011“), upřesnila, že sankce, které navrhne podle čl. 260 odst. 3 SFEU, budou vypočítány postupem používaným pro věci předkládané Soudnímu dvoru podle čl. 260 odst. 2 uvedeným v bodech 14 až 18 jejího sdělení SEC(2005) 1658 nazvaného „Provádění článku [260 SFEU] (dále jen „sdělení z roku 2005“).

47 Proto musí být stanovení sankce založeno v první řadě na závažnosti porušení práva, ve druhé řadě na době jeho trvání a ve třetí řadě na nutnosti zajistit odrazující účinek samotné sankce, aby se zabránilo opakování protiprávního jednání.

48 Co se v první řadě závažnosti porušení týče, Komise v souladu s bodem 16 sdělení z roku 2005 a sdělením z roku 2011 stanovila koeficient závažnosti s přihlédnutím ke dvěma parametrům, a sice zaprvé k významu unijních pravidel, která byla porušena, a zadruhé k důsledkům porušení pro dotčené obecné a zvláštní zájmy.

49 Komise předně uvádí, že směrnice 2018/1972 je stěžejním legislativním aktem v oblasti elektronických komunikací. Evropský kodex pro elektronické komunikace (dále jen „kodex“) podle Komise zejména modernizuje unijní právní úpravu elektronických komunikací posílením možností výběru a práv na straně spotřebitelů, neboť zajišťuje vyšší standardy komunikačních služeb, podporuje investice do sítí s velmi vysokou kapacitou a podporuje bezdrátový přístup k připojení s velmi vysokou kapacitou v celé Unii. Uvedený kodex podle Komise dále stanoví pravidla pro organizaci odvětví elektronických komunikací, včetně jeho institucionální struktury a řízení. Ustanovení kodexu posilují úlohu vnitrostátních regulačních orgánů, neboť stanovují minimální soubor pravomocí pro tyto orgány a posilují jejich nezávislost stanovením kritérií pro jmenování a povinností v oblasti podávání informací. Mimoto, uvedený kodex zajišťuje účinnou a efektivní správu rádiového spektra (dále jen „spektrum“). Jeho ustanovení posilují soudržnost postupů členských států, pokud jde o klíčové aspekty udělování oprávnění souvisejících se spektrem. Uvedená ustanovení podporují hospodářskou soutěž mezi infrastrukturou a zaváděním sítí s velmi vysokou kapacitou v celé Unii. Konečně kodex podle Komise upravuje různé aspekty poskytování služeb elektronických komunikací, včetně povinností univerzální služby, číslovacích zdrojů a práv koncových uživatelů. Posílení těchto pravidel má za cíl zvýšit bezpečnost a ochranu spotřebitelů, zejména pokud jde o přístup k těmto službám za dostupnou cenu.

50 Dále má Komise za to, že neprovedení směrnice 2018/1972 do portugalského práva zaprvé narušuje regulační postupy v celé Unii, pokud jde o řízení systému elektronických komunikací, oprávnění související se spektrem a pravidla přístupu na trh. Proto nemohou podniky využívat soudržnější ani předvídatelnější postupy pro udělování či obnovování práv na užívání stávajícího spektra, ani těžit z předvídatelnosti právní úpravy, jež vyplývá se stanovení minimální doby platnosti licencí na užívání spektra na 20 let. Takové nedostatky přímo ovlivňují dostupnost a zavádění sítí s velmi vysokou kapacitou v rámci Unie. Zadruhé spotřebitelé nemohou využívat řadu hmatatelných výhod, které jim skýtá tato směrnice, jako jsou řešení týkající se přístupu k poskytování dostupných komunikačních služeb, požadavek na poskytnutí jasných informací o smlouvách, povinnost uplatňovat transparentní sazby, zjednodušení změny poskytovatelů sítí s cílem podpořit dostupnější maloobchodní ceny a povinnost operátorů poskytnout koncovým uživatelům se zdravotním postižením rovnocenný přístup ke komunikačním službám.

51 Vzhledem k tomu, že Komise nezjistila přitěžující ani polehčující okolnosti, navrhuje v projednávané věci koeficient závažnosti 10. Takový koeficient by měl být podle Komise snížen na 2 v období po 9. červnu 2023, které je datem vstupu v platnost opatření, jimiž byla částečně provedena směrnice 2018/1972 a jež Irsko sdělilo.

52 Ve druhé řadě, pokud jde o trvání nesplnění povinnosti, Komise tvrdí, že tato doba odpovídá období, jež začíná dnem následujícím po dni uplynutí lhůty pro provedení směrnice 2018/1972, tj. od 22. prosince 2020, a končí dnem přijetí rozhodnutí podat projednávanou žalobu

k Soudnímu dvoru, tj. dnem 6. dubna 2022. Z toho vyplývá, že relevantní doba činí patnáct měsíců. Na základě použití koeficientu 0,10 za každý měsíc, jak je stanoveno v bodě 17 sdělení z roku 2005 ve spojení se sdělením z roku 2011, tedy koeficient doby trvání podle Komise činí 1,5.

53 Ve třetí řadě, co se platební schopnosti Irska týče, Komise použila koeficient „n“ stanovený v jejím sdělení 2019/C 70/01, nazvaném „Změna metody pro výpočet paušální částky a denní sazby penále, které Komise navrhuje v rámci řízení o nesplnění povinnosti u Soudního dvora Evropské unie“ (Úř. věst. 2019, C 70, s. 1). Tento koeficient zohledňuje dva prvky, a sice hrubý domácí produkt (HDP) a institucionální váhu dotčeného členského státu, představovanou počtem křesel zástupců přidělených tomuto členskému státu v Evropském parlamentu.

54 I když Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 20. ledna 2022, Komise v. Řecko (Navrácení státních podpor – Ferronickel) (C-51/20, EU:C:2022:36) již zpochybnil relevanci jak tohoto druhého prvku, tak i korekčního koeficientu ve výši 4,5, jenž je stanoven v uvedeném sdělení, Komise se nicméně rozhodla uplatnit v projednávaném případě kritéria stanovená tímto sdělením, než bude přijato nové sdělení, jež zohlední tuto aktuální judikaturu Soudního dvora.

55 Podle sdělení Komise 2022/C 74/02, nazvaného „Aktualizace údajů pro výpočet paušálních částek a penále, které Komise navrhuje Soudnímu dvoru Evropské unie v rámci řízení o nesplnění povinnosti“ (Úř. věst. 2022, C 74, s. 2) (dále jen „sdělení z roku 2022“), činí faktor „n“ pro Irsko 0,61. Komise nicméně ve svém vyjádření ze dne 3. října 2023 použila faktor „n“ ve výši 0,55, který je aktuálně stanoven pro tento členský stát v příloze I sdělení Komise 2023/C 2/01, nazvaného „Peněžité sankce v řízení o nesplnění povinnosti“ (Úř. věst. 2023, C 2, s. 1, dále jen „sdělení z roku 2023“).

56 V souladu s jejím sdělením 2017/C 18/02, nadepsaným „Právo [Unie]: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“ (Úř. věst. 2017, C 18, s. 10), Komise navrhuje Soudnímu dvoru, aby Irsku uložil paušální částku za období ode dne následujícího po uplynutí lhůty pro provedení stanovené ve směrnici 2018/1972 do dne, v němž tento členský stát v plném rozsahu splnil své povinnosti, které pro něj vyplývají z této směrnice, tj. do dne 1. prosince 2023.

57 Z bodu 20 sdělení z roku 2005 vyplývá, že výše paušální částky musí mít alespoň pevný minimální základ, který je odrazem zásady, že jakékoli trvající neplnění unijního práva již samo o sobě, nezávisle na jakýchkoli přitěžujících okolnostech, představuje v právní společnosti porušení zásady legality, za něž musí být uložena skutečně účinná sankce. Podle sdělení z roku 2022 činí minimální paušální částka pro Irsko 1 376 000 eur.

58 Na základě metody stanovené ve sděleních z roku 2005 a 2011 Komise v případě, že by výsledek výpočtu paušální částky překročil tuto minimální paušální částku, navrhne Soudnímu dvoru, aby určil tuto paušální částku vynásobením denní sazby počtem dní trvání předmětného porušování práva, mezi dnem následujícím po uplynutí lhůty pro provedení stanovené dotčenou směrnicí a dnem, kdy toto porušení skončí, nebo nedojde-li k tomu, dnem vyhlášení rozsudku vydaného na základě čl. 260 odst. 3 SFEU. Denní sazba paušální částky je tak podle Komise vypočtena vynásobením jednotné základní paušální sazby, použitelné na výpočet denní sazby paušální částky, koeficientem závažnosti a faktorem „n“. Tato jednotná základní paušální sazba přitom v souladu s bodem 2 přílohy I sdělení z roku 2023 činí 1 000 eur. V projednávané věci činí koeficient závažnosti 10 u prvních 899 dnů neplnění povinnosti, tj. od 22. prosince 2020 do 8. června 2023, a pro období od 9. června 2023 činí výše uvedeného koeficientu 2. Faktor „n“ činí 0,55. Z toho vyplývá, že výše paušální částky činí 4 944 500 eur za období, které začíná 22. prosince 2020 a končí 8. červnem 2023, a 1 100 eur za den za období od 9. června 2023 do

dne, kdy Irsko v plném rozsahu splnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice 2018/1972, tj. do 30. listopadu 2023. Komise tudíž Soudnímu dvoru navrhuje, aby byla Irsku uložena povinnost zaplatit paušální částky ve výši 5 137 000 eur.

59 Ve své žalobní odpovědi Irsko pouze navrhuje, aby mu Soudní dvůr s ohledem na důvody, které uvedlo v průběhu postupu před zahájením soudního řízení k odůvodnění svého opoždění v provádění směrnice 2018/1972, uložil zaplacení paušální částky splatné tři měsíce od vyhlášení rozsudku v projednávané věci za předpokladu, že by tuto směrnici neprovedlo před uplynutím této lhůty.

60 Komise z toho ve své replice předně dovozuje, že Irsko konkludentně navrhuje, aby mu povinnost zaplatit paušální částku byla uložena podmíněně a s odkladem.

61 Komise nicméně tvrdí, že tento návrh je třeba zamítnout. Irsko totiž vysvětluje důvody pro opoždění při provádění směrnice 2018/1972 v podstatě pouze tím, že se dovolává ústavních obtíží, jež jsou spojeny s tímto provedením. Takové důvody však podle Komise nepostačují k odůvodnění takového nesplnění povinnosti, a to tím spíše, že toto nesplnění povinnosti dále trvá a tento členský stát neprojevuje kýženou spolupráci.

62 Irsko ve své duplice upřesňuje, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, s ní v průběhu celého řízení vedlo dialog. Mimoto, podle Irska není namístě ukládat jakoukoli paušální částku. Původní opoždění, tedy opoždění, které odpovídá období mezi datem stanoveným pro provedení uvedené směrnice, tj. 21. prosincem 2020, a dnem, kdy byl vyhlášen rozsudek Zalewski, tj. dne 6. dubna 2021, totiž spadá do kontextu pandemie covidu-19 a narušení, která způsobila. Dále podle Irska takový stěžejní rozsudek znamenající zásadní obrat v judikatuře, jako je rozsudek Zalewski, je mimořádně neobvyklou událostí.

63 Opoždění Irska při provedení směrnice 2018/1972 od 6. dubna 2021 bylo podle něj způsobeno okolnostmi, které se zcela vymykají jeho kontrole.

64 Za těchto podmínek by uložení povinnosti zaplatit paušální částku nemělo pro Irsko žádný odrazující účinek, a tudíž by nemělo být uplatněno, za podmínky, že ke dni jednání v projednávané věci byla směrnice 2018/1972 provedena.

65 Podpůrně by měla být Irsku uložena povinnost zaplatit velmi nízkou paušální částku. Důvody, proč Irsko neprovedlo směrnici 2018/1972, totiž podle něj umožňují konstatovat, že se tento členský stát potýkal s nepřekonatelnými obtížemi, za něž nenesl žádnou odpovědnost.

– *Závěry Soudního dvora*

66 Vzhledem k tomu, že – jak vyplývá z bodu 42 tohoto rozsudku – je prokázáno, že Irsko ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku nesdělilo Komisi žádné opatření provádějící směrnici 2018/1972 ve smyslu čl. 260 odst. 3 SFEU, spadá takto zjištěné nesplnění povinnosti do působnosti tohoto ustanovení.

67 Komise navrhuje, aby byla uložena povinnost zaplatit paušální částku.

68 Podle ustálené judikatury Soudního dvora však důvod pro uložení povinnosti zaplatit paušální částku podle uvedeného ustanovení vychází z posouzení dopadů nesplnění povinností dotčeného členského státu na soukromé a veřejné zájmy, zejména pokud neplnění povinností trvalo po

dlouhou dobu [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 54 a citovaná judikatura].

69 Pokud jde o účelnost uložení paušální částky v projednávané věci, je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru přísluší v každé věci a v závislosti na okolnostech případu, který mu byl předložen, jakož i na stupni přesvědčování a odrazování, který se mu jeví jako potřebný, rozhodnout o peněžitých sankcích vhodných zejména k předejití tomu, aby se obdobná porušení unijního práva opakovala [rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 69 a citovaná judikatura].

70 V projednávané věci je třeba mít za to, že ač Irsko spolupracovalo s útvary Komise během celého postupu před zahájením soudního řízení a informovalo uvedené útvary o důvodech, které mu zabránily v zajištění provedení směrnice 2018/1972 do irského práva, všechny právní a skutkové okolnosti, jimiž se vyznačuje konstatované nesplnění povinnosti, a sice skutečnost, že ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, a dokonce ani ke dni podání projednávané žaloby, vůbec nebyla sdělena opatření nezbytná k uvedenému provedení, jsou ukazatelem toho, že účinné předcházení opakování obdobných porušení unijního práva v budoucnu může vyžadovat přijetí takového odrazujícího opatření, jako je uložení povinnosti zaplatit paušální částku [obdobně viz rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 70 a citovaná judikatura].

71 Toto posouzení není zpochybněno argumentací Irska uvedenou v bodě 62 tohoto rozsudku.

72 Předně platí, že údajné obtíže spojené s vyhlášením rozsudku Zalewski nemohou být relevantní, jelikož jak bylo připomenuto v bodě 41 tohoto rozsudku, praxe nebo situace ve vnitrostátním právním řádu členského státu nemohou odůvodnit nedodržení povinností a lhůt vyplývajících z unijních směrnic, a tudíž ani jejich opožděné nebo neúplné provedení.

73 Co se dále účinků pandemie covidu-19, která se rozšířila na začátku roku 2020, týče, stačí uvést, že unijnímu normotvůrci příslušelo, aby lhůtu pro provedení směrnice 2018/1972 prodloužil, pokud by měl za to, že účinky této pandemie, která měla dopad na celém území Unie, jsou takové, že brání členským státům v plnění povinností, které pro ně vyplývají z této směrnice.

74 S ohledem na výše uvedené je vhodné uložit Irsku povinnost zaplatit paušální částku.

75 Pokud jde o výpočet výše této paušální částky, je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru přísluší, aby při výkonu své posuzovací pravomoci v této oblasti, jak je vymezena návrhy Komise, stanovil výši paušální částky, jejíž zaplacení může být členskému státu uloženo na základě čl. 260 odst. 3 SFEU, tak aby odpovídala okolnostem a byla přiměřená porušení, jehož se členský stát dopustil. Mezi faktory, které jsou v tomto ohledu relevantní, patří zejména takové skutečnosti, jako je závažnost zjištěného nesplnění povinnosti, doba, po kterou trvalo, a platební schopnost dotčeného členského státu [rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, bod 73 a citovaná judikatura].

76 Co se v první řadě závažnosti porušení práva týče, je třeba připomenout, že povinnost přijmout vnitrostátní opatření, která zajistí úplné provedení směrnice, a povinnost sdělit tato opatření Komisi jsou základními povinnostmi členských států, které mají zaručit plnou účinnost unijního práva, a je tudíž nutno mít za to, že neplnění těchto povinností je nepochybně závažné [rozsudek ze dne 25. února 2021, C-658/19, EU:C:2021:138, bod 64 a citovaná judikatura].

77 V projednávané věci je třeba konstatovat, jak vyplývá z bodu 42 tohoto rozsudku, že Irsko ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, která byla Komisí prodloužena, tedy ke dni 23. února 2022, nesplnilo své povinnosti spočívající v provedení směrnice 2018/1972, takže nebyla zajištěná plná účinnost unijního práva. Závažnost tohoto nesplnění povinností je umocněna okolností, že Irsko k posledně uvedenému dni ještě nesdělilo žádné opatření k provedení této směrnice.

78 Mimoto, jak zdůrazňuje Komise, směrnice 2018/1972 je stěžejním legislativním aktem v oblasti elektronických komunikací.

79 Konkrétně podle čl. 1 odst. 1 směrnice 2018/1972 tato směrnice předně „vytváří harmonizovaný rámec pro regulaci sítí elektronických komunikací, služeb elektronických komunikací, přiřazených zařízení a přiřazených služeb a určitých aspektů koncových zařízení. Stanoví úkoly vnitrostátních regulačních orgánů a případně jiných příslušných orgánů a zavádí soubor postupů s cílem zajistit harmonizované uplatňování předpisového rámce v celé Unii.“

80 Dále podle čl. 1 odst. 2 této směrnice je jejím cílem zaprvé zavést vnitřní trh v oblasti sítí a služeb elektronických komunikací, který směřuje k zavedení a využívání sítí s velmi vysokou kapacitou, dosažení udržitelné hospodářské soutěže, interoperability služeb elektronických komunikací, přístupnosti a bezpečnosti sítí a služeb a k výhodám pro koncové uživatele, a zadruhé zajistit poskytování cenově dostupných, veřejně dostupných služeb v dobré kvalitě v celé Unii prostřednictvím účinné hospodářské soutěže a možnosti výběru, řešit okolnosti, za nichž trh nenaplňuje uspokojivě potřeby koncových uživatelů, včetně osob se zdravotním postižením, aby měly přístup ke službám za stejných podmínek jako ostatní, a stanovit nezbytná práva koncových uživatelů.

81 Konečně, jak vyplývá z bodů 2 a 3 odůvodnění uvedené směrnice, tato směrnice přináší změny právního rámce platného před jejím přijetím, aby se zohlednil vývoj technologií a trhu.

82 Je třeba uvést, jak správně tvrdí Komise, že neprovedení směrnice 2018/1972 Irskem zaprvé narušuje regulační postupy v celé Unii, pokud jde o řízení systému elektronických komunikací, oprávnění související se spektrem a pravidla přístupu na trh. Proto nemohou podniky využívat soudržnější ani předvídatelnější postupy pro udělování či obnovování práv na užívání stávajícího spektra, ani těžit z předvídatelností právní úpravy, jež vyplývá se stanovení minimální doby platnosti licencí na užívání spektra na 20 let. Takové nedostatky přímo ovlivňují dostupnost a zavádění sítí s velmi vysokou kapacitou v rámci Unie. Zadruhé spotřebitelé nemohou využívat řadu hmatatelných výhod, které jim skýtá uvedená směrnice, jako jsou řešení týkající se přístupu k poskytování dostupných komunikačních služeb, požadavek na poskytnutí jasných informací o smlouvách, povinnost uplatňovat transparentní sazby, zjednodušení změny poskytovatelů sítí s cílem podpořit dostupnější maloobchodní ceny a povinnost operátorů poskytnout koncovým uživatelům se zdravotním postižením rovnocenný přístup ke komunikačním službám.

83 Při posuzování závažnosti nesplnění povinnosti pro účely stanovení výše paušální částky je však třeba vzít v úvahu, že Irsko v průběhu řízení sdělilo Komisi opatření provádějící všechna ustanovení směrnice 2018/1972.

84 Ve druhé řadě, co se doby trvání porušení týče, je třeba připomenout, že v zásadě je ji nutno posuzovat s ohledem na okamžik, ke kterému Soudní dvůr posuzuje skutkové okolnosti, přičemž se má za to, že k tomuto posouzení skutkových okolností dochází ke dni ukončení řízení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. února 2021, Komise v. Španělsko (Směrnice o osobních údajích – Trestní oblast), C-658/19, EU:C:2021:138, body 66 a 79, jakož i citovaná judikatura].

85 Pokud jde předně o počátek doby, jejž je třeba vzít v potaz pro účely stanovení výše paušální částky, jež má být uložena na základě čl. 260 odst. 3 SFEU, Soudní dvůr uvedl, že na rozdíl od denního penále není relevantním datem pro určení doby trvání předmětného nesplnění povinnosti datum uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, nýbrž datum, k němuž uplyne lhůta pro provedení stanovená předmětnou směrnicí [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2020, Komise v. Rumunsko (Boj proti praní peněz), C-549/18, EU:C:2020:563, bod 79, a ze dne 16. července 2020, Komise v. Irsko (Boj proti praní peněz), C-550/18, EU:C:2020:564, bod 90].

86 V projednávané věci není platně zpochybňováno, že ke dni uplynutí lhůty pro provedení stanovené v článku 124 směrnice 2018/1972, tedy k 21. prosinci 2020, Irsko nepřijalo právní a správní předpisy nezbytné k zajištění provedení této směrnice, a tudíž Komisi ani nesdělila opatření provádějící tuto směrnici.

87 Irsko dále ve svém vyjádření z 12. února 2024 k úpravě návrhového žádání Komise nezpochybňuje, že lze mít za to, že provedení směrnice 2018/1972 do irského práva bylo dokončeno dne 1. prosince 2023.

88 Z toho vyplývá, že nesplnění povinnosti konstatované v bodě 42 tohoto rozsudku přetrvávalo v období od 22. prosince 2020 do 30. listopadu 2023, tedy po dobu 1073 dnů, což je velmi dlouhá doba.

89 Je však třeba zohlednit, že tato doba mohla být zčásti zapříčiněna mimořádnými okolnostmi, jež souvisely s pandemií covidu-19. Irsko totiž tvrdí, aniž by to bylo zpochybněno, že tyto okolnosti, které byly nepředvídatelné a které nemohlo ovlivnit, zapříčinily opoždění legislativního procesu nezbytného k provedení směrnice 2018/1972, a proto prodloužily období, po něž trvalo toto neplnění povinností.

90 Co se v třetí řadě platební schopnosti dotčeného členského státu týče, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že je třeba zohlednit HDP tohoto členského státu, a to ke dni posuzování skutkového stavu Soudním dvorem [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. července 2020, Komise v. Rumunsko (Boj proti praní peněz), C-549/18, EU:C:2020:563, bod 85, a ze dne 16. července 2020, Komise v. Irsko (Boj proti praní peněz), C-550/18, EU:C:2020:564, bod 97].

91 Komise ve své žalobě navrhuje zohlednit vedle HDP Irska i jeho institucionální váhu, vyjádřenou počtem křesel, které má tento členský stát v Evropském parlamentu. Komise má rovněž za to, že je třeba použít korekční koeficient 4,5, aby byla zaručena přiměřenost a odrazující povaha sankcí, jež navrhuje Soudnímu dvoru, aby je uložil uvedenému členskému státu.

92 Soudní dvůr však nedávno velmi jasně upřesnil, že předně zohlednění institucionální váhy dotyčného členského státu se nejeví jako nezbytné pro zajištění dostatečného odrazení a přimění tohoto členského státu ke změně jeho současného nebo budoucího chování, a dále, že Komise

neprokázala objektivní kritéria, na jejichž základě stanovila hodnotu korekčního koeficientu ve výši 4,5 [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. ledna 2022, Komise v. Řecko (Navrácení státních podpor – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, body 115 a 117].

93 S přihlédnutím ke všem okolnostem projednávané věci a s ohledem na prostor pro soudní uvážení přiznaný Soudnímu dvoru v čl. 260 odst. 3 SFEU, v němž je stanoveno, že Soudní dvůr nemůže, pokud jde o paušální částku, jejíž zaplacení ukládá, překročit výši navrženou Komisí, je třeba mít za to, že účinné předcházení obdobnému porušování práva v budoucnu, jako je porušení článku 124 směrnice 2018/1972, které má dopad na plnou účinnost unijního práva, vyžaduje uložení paušální částky, jejíž výše musí být stanovena na 4 500 000 eur.

94 Proto je třeba uložit Irsku povinnost zaplatit Komisi paušální částku ve výši 4 500 000 eur.

K nákladům řízení

95 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 141 odst. 1 téhož jednacího řádu, vezme-li účastník řízení svůj návrh zpět, uloží se mu náhrada nákladů řízení, jestliže to druhý účastník řízení požadoval ve svém vyjádření ke zpětvzetí. V uvedeném článku 141 je nicméně v jeho odstavci 2 stanoveno, že na návrh účastníka řízení, který vzal žalobu zpět, je náhrada nákladů uložena druhému účastníku řízení, odůvodňuje-li to chování posledně uvedeného. Konečně podle ustanovení odst. 4 čl. 141 platí, že není-li náhrada nákladů požadována, nese každý účastník řízení vlastní náklady.

96 I když v projednávané věci Komise požadovala, aby byla Irsku uložena náhrada nákladů, a přestože bylo konstatováno nesplnění povinnosti, Komise vzala svou žalobu částečně zpět, aniž požadovala, aby tento členský stát nesl náklady řízení související s projednávanou žalobou. Uvedený členský stát rovněž ve svém vyjádření ke zpětvzetí žaloby nenavrhoval, aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení.

97 Je nicméně třeba uvést, že Komise vzala svou žalobu zpět v důsledku postoje Irska, neboť tento členský stát přijal a Komisi oznámil opatření k provedení směrnice 2018/1972 v plném rozsahu až po podání projednávané žaloby, a že právě z důvodu tohoto postoje se návrh tohoto orgánu směřující k tomu, aby bylo uvedenému členskému státu uloženo zaplacení penále, stal bezpředmětným a Komise jej vzala zpět.

98 Za těchto podmínek a vzhledem k tomu, že nelze dost dobře odlišit náklady týkající se nesplnění povinnosti, jež bylo konstatováno v bodě 42 tohoto rozsudku, od nákladů řízení souvisejících s částečným zpětvzetím žaloby Komisí, je důvodné rozhodnout, že Irsko ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Komisí.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

1) **Irsko tím, že ke dni uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku nepřijalo právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace, a tudíž tím, že je neoznámilo Komisi, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 124 odst. 1 této směrnice.**

2) Irsku se ukládá povinnost zaplatit Evropské komisi paušální částku ve výši 4 500 000 eur.

3) Irsko ponese vlastní náklady řízení a ukládá se mu náhrada nákladů řízení vynaložených Evropskou komisí.

Podpisy